

TELEGRAFUL ROMAN

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Un nou succes.

Sibiu, 24 Octombrie n.

Dacă se va adevăra ceea ce ne spun telegramele scurte sosite de la Viena, anume, că ministrul comun de externe, contele Goluchowski, și-a înaintat demisia Duminecă, și că Maiestatea Sa a acceptat-o în principiu, atunci ne aflăm în fața unui nou succes secerat de politica maghiară. Pentru că, căderea contelui Goluchowski, persoana cea mai de încredere a Maiestății Sale, care de douăsprezece ani conduce politica externă a monarhiei și a casei domnitoare, este a se atribui numai Ungurilor, cari l-au luat de mult la ochi.

Se vede deci, că garanțiile pe cari le-a cerut Sâmbătă Maiestatea Sa de la prim-ministrul nostru *Weckerle*, că în delegațiunea maghiară contele Goluchowski nu va fi atacat, și că nu i-se va da, ba nici nu se va propune, vot de blam, n'au putut fi oferite cu deplină siguranță și astfel contele Goluchowski a tras consecințele. Decât să pregătească și provoace noi încercături politice, mai bine s'a retras.

În lipsa omului urgisit din partea Ungurilor, sigur că desbaterile în delegațiune vor decurge acum în mod neted, fără supărări și iritațiuni. Vor fi votate sumele ce se vor cere, pentru că nu le cere mai mult Goluchowski, ci alteineva, irelevant că cine.

Și tocmai asta e partea comică a lucrului. Se duce campanie strașnică, se îndreaptă atacuri vehemente în contra persoanei de cea mai mare încredere a Coroanei, pe tema că politica ce o duce nu e bună, pentru că reclamă prea mari cheltuieli, — fără a se ține în vedere, că cheltuielile cele mari și atunci vor fi cerute, și politica externă aceeași va fi și atunci, când nu va mai stă în fruntea ministerului de externe această persoană urgisită din partea Maghiarilor. Politica externă nu se poate schimba de azi pe mâne nici

într'un stat, prin urmare nici în monarhia noastră, și astfel celce va lua locul contelui Goluchowski pe aceiaș cale va avea să meargă pe care a umblat el.

Politica maghiară a provocat deci o simplă schimbare de persoane, nimic mai mult. În schimb însă și-a înmulțit contrarii; pentru că dacă e adevărat, că contele Goluchowski, ca răsplată pentru însemnatele servicii aduse Domnitorului va primi o înaltă dignitate la curte, el rămâne și pentru mai departe ceea ce Maghiarii nu voiau să fie: conzilier și sfătuitor al Coroanei, iar celce îi va lua locul va face tot ceea ce a făcut contele Goluchowski până acum, va sfătui și el Coroana, că interesele monarhiei nu permit să fie împlinite dorințele maghiare. Și astfel, Maiestatea Sa, în loc de unul, va avea în viitor doi sfătuitori, cari îl vor opri să facă Maghiarilor concesionile pe cari ei le așteaptă.

Maghiarii, voind să spargă Camarila, care le face multe și mari neplăceri, o întăresc deci și mai bine!

Succesul cu care, probabil, că se va lăuda politica maghiară, nu e deci decât un succes aparent, un succes, care, — chiar și în cazul, că locul contelui Goluchowski îl va lua favoritul Maghiarilor, contele *Mensdorff*, ambasadorul monarhiei noastre la Londra și cumnat al contelui Apponyi, ministru ungar de culte și instrucțiune publică, — poate mai mult să le strice, decât să le ajute. La tot cazul însă va trebui să stârnească neîncredere mare în cercurile politice de la Viena față de membrii actualului guvern ungar, cari au legat învoială cu Coroana pe lângă asigurarea, că delegațiunea maghiară nu va face greutăți votării bugetului comun și politice externe, iar acum tocmai pe tema aceasta aduc la cădere pe ministrul comun de externe! Oare nu poate se urmeze de aci și căderea lor? Posibilitatea n'are eschisă!

Amândoi erau împodobiți cu tot felul de fapte bune: erau milostivi foarte, că nu era sărac, care să treacă pe la casa lor și să nu fie ajutat; ba pe cei lipsiți și năcăjiți ei prin iscoade îi căutau și ajutoare grabnice le trimiteau.

Dorul cel-ferbinte. Dar, ca și oarecând Avram, o nemulțămire avea: casa Voivodului lipsită era de binecuvântarea pruncilor. Cel mai ferbinte dor, care creștea din ce trecea mai multă vreme, atât a Voivodului, cât și a soției sale era să le dea Dumnezeu și lor un pruncușor. Din această pricină din ce trecea vremea, din ce ei amândoi se rugau mai cu osârdie și făceau mai multe daruri, ca milostivul și iubitorul de oameni Christos Dumnezeu să le dăruiască un moștenitor.

După multă vreme de așteptare, când ajunseseră amândoi la bătrânețe și era aproape să-și piardă nădejdea în împlinirea ferbintei lor dorințe, milostivul Dumnezeu le-a dăruit un băiețel. Și fiindcă ei erau foarte iubiți de toți supușii lor, cari și ei așteptau cu drag să aibă Voivodul lor prunci: când s'a născut băiețelul cel mult așteptat, o mare bucurie s'a făcut în tot ținutul Tesalonicului. De aceea s'au și făcut

Congresul național-bisericesc.

Sibiu, 23 Octombrie n.

Ședința a unsprezecea.

Ultima ședință a sesiunii actuale congresuale. A fost deschisă Luni, în 22 Octombrie n. la orele 9. Președintele înalt preasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Meșianu*, notar de ședință Dr. *G. Proca*.

Notariul Dr. *G. Proca* cetește procesul verbal al ședinții din urmă. Se autentică.

Președintele conșultă apoi congresul dacă nu ar fi mai bine să se facă întâiu alegerile, și după aceea să se discute asupra celorlalte obiecte, cari mai sunt de rezolvat?

Congresul e de acord, și la propunerea preșidentului alege o comisiune scrutinătoare, în persoanele deputaților Dr. *Ilarion Pușcariu*, Arhimandrit, *Vasilie Goldiș* și *Ilie Trăilă*.

Tot președintele propune, ca conform uzului din trecut membrii aflători în viață din conzistoriul metropolitan să fie declarați *realeși*. Se primește. Este deci de ales în locul decedatului *Constantin Gurban* un membru ordinar preoțesc în senatul școlar, în locul reposatului *Zaharie Boiu* alt membru ordinar preoțesc în senatul școlar, apoi un membru suplent preoțesc tot în acest senat și doi membri suplenți mireni în senatul epitropesc, în locul decedaților *Atanasie Cimponeriu* și *Ilie Curescu*.

Votarea se face odată, pentru toți acești cinci membri ai conzistoriului metropolitan. Ședința se suspende pe 5 minute, pentru ca deputații să-și poată compune buletinele de votare.

După redeschidere se dau buletinele. Au votat 48 deputați și Preasfinția Episcopii *Nicolae* și *Ioan*. Se numără buletinele. Sunt 50. Majoritatea e deci 26 voturi. Președintele nu a votat.

Comisiunea scrutinătoare se retrage acum pentru a face scrutiniul, iar congresul intră în deliberarea obiectelor ce mai sunt de rezolvat.

Referează deputatul *Arsenie Vlaicu*, raportorul comisiunii școlare, în următoarele obiecte:

mari sărbători, ca dovadă de bucurie obștească și multe daruri s'au împărțit celor săraci.

Starea pruncului. Încă din cea mai fragedă copilărie pruncuțul Voivodului începuse să se arete înzestrat de Dzeu cu mari daruri sufletești: deșteptăciune deosebită, inimă bună, iubire și milă către cei lipsiți și năcăjiți. Iar părinții lui cu ochi neadormiți priveghiau asupra-i și-și dedeau toate silințele ca să sporească și crească bunele lui aplicări dupăcum el înaintă cu vârsta.

Botezul pruncului. Când micul Voivod a ajuns la vârsta și la starea sufletească de a înțelege adevărul, părinții lui l-au dus în Paraclis, și arătându-i minunatele icoane împodobite cu aur și cu pietri scumpe, i-au dat învățătura despre Dzeu, făcătorul cerului și al pământului și chivernisitorul lumii întregi, despre Mântuitorul Christos și despre aceea cum trebuie omul să se poarte ca să fie plăcut lui Dzeu și bine și mulțumit să trăiască pe pământ.

Dupăce copilul a învățat din destul pentru vârsta lui, Voivodul a adus în taină un preot și câțiva creștini cunoscuți și l-a botezat, punându-i numele *Dimitrie*. Acesta

1. În chestia organizării *bisericești parohiale*. Propune acceptarea raportului conzistoriului metropolitan ca bază pentru desbaterile speciale. Se primește. Cu privire la *normativul* prezentat din partea conzistoriului metropolitan în chestia aceasta, comisiunea îl propune spre primire cu unele modificări, admise din partea congresului. Se ordonează punerea în aplicare a *normativului*.

2. În chestia *ameliorării salarilor învățătoresți* de la școlile confesionale greco-ort. române, apoi în chestia *memorandului învățătorilor nostri din ținutul Brașovului*, pentru ținerea unui congres învățătoresc, și a *memorandului* tot de asemenea cuprins al învățătorilor greco-români din dieceza Aradului, părțile Ungariei, comisiunea școlară face propuneri următoare:

Propunerea conzistoriului metropolitan relativă la îmbunătățirea salarilor învățătoresți să se primească întocmai îndrumându-se conzistoriile eparhiale să dispună ameliorarea salarilor învățătoresți în toate comunele mari, din mijloacele acestora, iar pentru comunele mai mici din augmentarea fondurilor eparhiale existente și din înființarea de fonduri noi de același fel, din cari să se ajute comunele mai sărace la dotarea învățătorilor.

Conșiderând însă, că salariile învățătoresți în general trebuiesc mășurate, ceea ce fără un studiu prealabil și fără a se căuta mijloacele de lipsă nu este cu putință peste tot;

în conșiderarea, că acolo unde îmbunătățirea salarilor este cu putință în momentul fără impunerea de sarcini noi, și depinde numai de voința comunităților bisericești, nu există motive temeinice de a nu se îmbunătăți salariile, procurând să puțin la o parte din învățători acea mulțămire, care să se resimtă într-un progres mai intensiv al învățământului.

în conșiderarea, că deja creșterea îmbunătățirii agită învățătorimea noastră din toate părțile și este bine a le căli întru ajutor cât mai curând, comisiunea propune:

În toate acele comune unde este cu putință, pe orice cale, congresul să decreteze ca *salariu minimal învățătoresc* suma

este sfântul cel minunat, a cărui viață suferințe și fapte pe scurt se ceteșe aici.

Învățătura lui Dimitrie. Frântul sfântul botez voivodul Dimitrie a fost dat la învățătură de carte, în care el prin deșteptăciunea și silința fără seamăn, curând s'a desăvârșit ajungând în procopsenie pe calea sa. Deodată însă cu învățătura carte și de înțelepciune lumească, povă de părinții săi și mai ales ajutor de Dumnezeu sfânt, tinărul înaintă în învățătura și înțelepciunea cea dumnezeiască. Că zădăruie multă sârguință *ispitiu sfintele scrișuri și mult se nevoia, ca prin faptele sale să se arete întru toate următor voinței lui Dumnezeu*.

Ca și părinții lui însă, și el se cădă în ascuns credința în legea lui Christos, în nu cumva aflând gonacii înainte de vreme și fără nici un folos să-l repună în viață.

Dimitrie ostaș. Când s'a văzut desăvârșit în învățătură și era ajuns la vârsta potrivită, voivodul Dimitrie a intrat în ostea împărătească să învețe și înțelepciunii armelor ca după puteri să se și apere și să de crășmași și să lucreze împreună pentru mărirea ei, cum este datoria ființei lui Dumnezeu.

(Va urma.)

FOIȘOARĂ.

Sfântul marele mucenic Dimitrie.

Viața și pătimirea.

Părinții marelui mucenic. Pe vremea când în marea împărăție a Romanilor creștinii erau luați la goană și mii și mii dintre ei erau munciți și uciși pentru credința lor în Christos, în Tesalonic era un Voivod, care intru ascuns era creștin, împreună cu soția sa. El de frica cumplitelor goane nu-și vădea credința, ci în taină, pe sub ascuns nu numai credea cu toată inima în Christos, ci pe creștinii îi apăra și îi ajutător din toate puterile lui. În palatele sale avea într-o cameră ascunsă un Paraclis împodobit cu icoanele Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos și a Preacuratei sale Maice. Înaintea acestor sfinte icoane ziua și noaptea ardeau candelile și din cădelnițe se ridică fumul de tămâie și de smirnă. În fiecare zi Voivodul cu soția sa rugau adevăratului Dumnezeu nu numai pentru sine, ci și pentru toată creștinătatea cea dosădită și prigonită de către păgâni.

de 300 coroane, luându-se din partea conzistorului metropolitan măsurile de urgență pentru punerea în aplicare a acestor îmbunătățiri.

Înaltpreasfinția Sa, arhiepiscopul și metropolitul, să convoace o anchetă, la care să participe câte un învățător din fiecare tract protopresbiterial, precum și alți bărbați competenți recomandați de conzistoriile noastre, care anchetă sub conducerea unui comisar designat de conzistorul metropolitan să studieze modalitățile, cum s'ar putea îmbunătăți salariile învățătorilor din întreaga metropolie fără a ajunge la un minim acceptabil pentru această cinstită și proporțional cu progresele mari, a căror realizare e încredințată învățătorimii noastre.

Se naște discuție vie asupra propunerii. Iau parte la discuție deputații V. Damian, I. A. de Preda, I. P. S. Sa Metropolitul, Roman R. Ciorogariu, Nic. Zigre, Petru Truța, Vasile Goldiș, Preasfințitul episcop I. I. Papp, care propune ca în loc de toate să se spună în concluziunea ce se va lua, că congresul recunoaște îndreptărea cererii învățătorilor noștri conferențiali de a li-se ameliora salariile; ceea ce congresul acceptază.

De când cu privire la ameliorarea salariilor învățătorilor nu s'a ridicat nici un glas în contra justei cereri a învățătorilor noștri, congresul proiectat din partea învățătorilor nu a întâmpinat aprobarea generală. P. C. Sa arhimandritul Dr. Maria Pușcariu ține de bolnăvicioasă misiunea învățătorilor în direcția aceasta, întrucât învățătorii își au căile oficiale pe care și pot înainta orice plângere ori doleală.

De asemenea părere au fost și deputații Pavel Rotariu și I. A. de Preda. Pentru ancheta propusă de comisiunea au fost deputații E. Ungurianu și Rusu Șirianu, precum și Vasile Damian și Petru Truța, dar în altă formă. Congresul însă a primit propunerea comisiei. A acceptat ancheta, ca într-un delegat al învățătorilor din fiecare protoprezbiterat.

Comisiunea școlară mai referă prin raportul Arseniu Vlaicu, asupra următoarelor obiecte:

3. În chestia catehizării elevilor dela școlile, cari nu stau sub jurisdicțiunea bisericii noastre, comisiunea propune să se votat normativul prezentat din partea conzistorului metropolitan, cu unele modificări propuse din partea comisiei. Se primește.

4. Raportul conzistorului metropolitan despre scăderea numărului învățătorilor instituiți în mod provizor se ia la cunoștință din partea congresului, conform propunerii comisiei.

5. Tot asemenea se ia la cunoștință și raportul conzistorului metropolitan în chestia grădinișelor școlare.

6. Cu privire la mai buna supraveghere a învățământului din școlile elementare populare, comisiunea propune instituirea de inspectori școlari permanenți, dar congresul decide, să fie trecută chestia la conzistorul metropolitan spre studiere.

7. Regulamentul provizor despre procedura la examenele de calificare învățătorilor e primit, la propunerea comisiei, pe bază pentru dezbateră specială, și apoi se votează și pe articole, cu modificările propuse de comisiune.

8. În urmă raportul conzistorului metropolitan despre experiențele făcute cu noul plan de învățământ, se ia la cunoștință.

Deputatul Vasile Goldiș comunică acum rezultatul alegerilor efectuate. Se prezintă aleși în senatul școlar ca membri ordinari: Nicolae Ivan cu 46 și Roman R. Ciorogariu cu 36 voturi, ca membru suplent Dr. Miron E. Cristea, cu 25 voturi, și membrii suplenti mireni în senatul episcopesc: Coriolan Brediceanu cu 35 și Mihail Carlea cu 28 voturi.

Delegațiunea congresuală pentru procesul de despărțire se alege prin aclamație. Vin realeși următorii: Arhimandritul Filaret Musta și Augustin Hamsea, apoi Dr. Iosif Gall, Ilie Trăilă și Petru Truța, iar ca membru nou în locul dece-

datului Zeno de Mocsonyi e ales Ioan Budițean.

Se votează acum budgetul speselor avute cu congresul, și se iau dispozițiuni cu privire la autenticarea procesului verbal al ședinței acesteia, apoi se scoală Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu, și închide sesiunea congresuală. Mulțamește întâiu de toate bunului Dumnezeu, că a ajutat congresului să resoalve agendele aparținătoare competenței sale așa cum cer interesele bisericești și ale neamului, apoi mulțamește deputaților congresuali pentru zelul și devotamentul dovedit și de astădată față de biserica și așezămintele ei. Împloară darul de sus asupra lucrărilor congresului și mulțamește deputaților și pentru sprijinul acordat Înaltpreasfinției Sale ca să poată conduce acum la bătrânețe înaintate debaterile congresului.

Ia cuvântul deputatul Emanuil Ungurianu și în numele congresului mulțamește asemenea întâiu lui Dumnezeu, că a dat sănătate și putere Înaltpreasfinției Sale să poată conduce și acest congres național bisericesc, apoi în a doua linie mulțamește Înaltpreasfinției Sale pentru tactul și înțelepciunea dovedită și de astădată întru conducerea debaterilor și a ședințelor congresului. Roagă pronia cerească să țină pe Înaltpreasfinția Sa încă mulți ani în viață și în deplină sănătate ca să mai poată conduce cu tact și înțelepciune și alte congrese.

Intre șgomotoase aclamări la adresa Înaltpreasfinției Sale, care a condus toate ședințele congresului, deputații părăsesc sala de ședință la orele 12 și trei sferturi.

Ordonanțele de maghiarizare.

Am făcut amintire în numărul trecut despre răspunsul domnului ministru de culte și instrucțiune publică, contele Apponyi, dat la interpelarea deputatului naționalist român Dr. Stefan Petrovici în chestia desamintitelor ordonanțe de maghiarizare ale fostului ministru de instrucțiune Lukács. Dăm astăzi în întregime și acest răspuns împreună cu observările ce i-le-a făcut interpelantul, domnul Dr. Stefan Petrovici. Domnul ministru Apponyi a vorbit astfel:

„On. casă! Dl deputat St. Petrovici mi-a adresat în 17 Iulie c. următoarea interpelare:

1. „Fost-a guvernul antecesor legal sau nu?”
2. Dacă a fost legal, pe ce bază de drept a revocat guvernul actual unele ordine ale guvernului precedent sub cuvânt că acela a fost ilegal?”
3. Dacă n'a fost legal atunci pe ce bază de drept susține actualul guvern alte ordinațiuni ale guvernului precedent, îndeosebi pe ce bază de drept nu revocă actualul guvern și ordinațiunile esmise de fostul ministru G. Lukács sub numerii 72.000/905 și 72.001/905?”

Mai pot adauge aci, că aceste ordinațiuni se refer la executarea legii cu privire la propunerea limbei maghiare.

On. Casă! Răspunsul meu e foarte simplu. Cu privire la faptul, că întrucât a fost guvernul precedent legal și întrucât nu, și că ordinea lui ce putere de drept au avut, a adus dieta hotărâre în 21 Iunie 1905. (Aprobări). Această hotărâre e dătătoare de ton față de guvern până când dieta aduce altă hotărâre. Guvernul actual a revocat deci acele ordinațiuni ale fostului guvern, respective nu susține pe acelea, cari sunt împotriva hotărârii aduse de dietă, cari taie în acel cerc de activitate, a cărui exerciere dieta a interzis-o acelu guvern. Guvernul nu și poate eroga aceste drepturi ce trec marginile. Ordinațiunile fostului guvern în afaceri referitoare la cursul actual al administrației dieta nu le-a declarat ilegale, exercierea lor guvernului nu a interzis-o, prin urmare aceste ordine întrucât nu se isbesc de puterea legii, stau în vigoare tocmai prin hotărârea dietei, trebuie deci să le considerăm ca existente pe bază de drept și trebuie să le executăm.

Ceea ce privește acum în special ordinele, la cari se provoacă dl deputat, a cele se refer la propunerea limbei maghiare pe deoparte în institutele pedagogice și în școlile populare nemaghiare. Cuprinsul acestora pe care eu examinân-

du-l conștientos, cu excepția unui punct — la care o să revin — corăspunde întru toate legilor existente și cu atât mai puțin poate fi dubie îndreptățirea executării îndeosebi a ordinului referitor la școlile populare, deoarece acest ordin repet, cu excepția unui punct, reproduce numai în esență ordinul, pe care l-a dat tot în afacerea aceasta fostul ministru Iuliu Wlassics în 1902.

Iar pentru limpezirea acelu singur un punct, a cărui legalitate poate fi dubie, trebuie să citez articolul de lege XXVI. din 1893, care se referă la întregirea salariilor învățătorilor. Această lege adevădă spune, că în caz că acuza împotriva unui învățător subvenționat de stat se referă la agitație ori acțiune împotriva statului, cercetarea disciplinară o săvârșește comitetul administrativ în înțeleșul legii din 1876 despre autoritățile școlii populare. Legea stabilește apoi, ce se conzideră contrar statului și spune în alineatul ultim al § lui 13, că pornire contrară statului se conzideră toate acele fapte, cari se îndreaptă împotriva constituției statului, a caracterului său național, a unității, a independenței sau a integrității teritoriale, precum și împotriva întrebunțării hotărâre prin lege a limbei statului.

Dispoziția aceasta a legii a aplicat-o ordinul fostului conducător al ministerului de culte și instrucțiune și la neglijarea propunerii limbei maghiare; iar după convingerea mea juridică nu mai încapă îndoială, că dispoziția în sine e corectă și eu vreau să validez această dispoziție și pe cale legislativă. (Aprobări). Legea existentă însă nu se poate aplica la aceasta și deoarece eu nu vreau să proced pe calea unor legi explicate rău, conzider partea aceasta a ordinului fără valoare, dar, repet, în realitate conzider ordinul de corecție (aprobări) și poate voi pași în curând în fața dietei cu o astfel de lege, care între altele va regula și chestia aceasta. Rog să luați răspunsul la cunoștință.”

Acesta e răspunsul domnului ministru, pe care interpelantul n'a putut să l'iee la cunoștință, din motivele înșirate în următoarea vorbire, rostită în dietă imediat după domnul ministru.

Dep. Dr. Stefan Petrovici: „On. casă! Mărturisesc sincer, că dl ministru a răspuns mai mult, decât am așteptat eu, deoarece s'a extins și asupra chestiunii că oare legal e și cuprinsul acelor ordine. Eu, on. casă, am zis limpede în interpelarea mea, că eu nu o fac din acel punct de vedere, că oare cuprinsul acelor ordine e în potriua legii sau nu, ci din punctul de vedere, că un ordin dat de guvernul care e ilegal, n'are valoare, fără considerare la cuprinsul acelu ordin. Cu toate acestea dl ministru a căutat astăzi să a-rete numai atât, că cuprinsul ordinului nu alterează legea, afară de o singură dispoziție. Eu nu vreau să mă ocup nici de astădată cu chestiunea legalității cuprinsului acelu ordin, ci numai din punct de vedere formal și din acest punct de vedere eu nu pot lua răspunsul la cunoștință. Aceasta o și motivez în câteva cuvinte. Eu, on. casă, susțin și acum ceea ce am zis în interpelarea mea, că adevădă guvernul antecesor a fost sau legal sau ilegal, tertium non datur; și dacă a fost ilegal e ilegală ori ce dispoziție a lui, fără considerare la cuprinsul dispoziției. Dl ministru n'a dat răspuns lămurit întrebării mele, că guvernul de azi pe ce punct de vedere stă: consideră guvernul antecesor legal ori ilegal? Dacă îl consideră ilegal, după cum cred că pot deduce din cuvintele dlui ministru, atunci nu poate zice dl ministru, că: eu ca ministru revoc numai acele ordinațiuni, pe cari le vrea dieta, ci atunci trebuie să le revoc pe toate, chiar și din punct de vedere al legalității formale, deoarece dl ministru e dator să respecte legea, și nu hotărârea casei deputaților, care nu poate falzifica legea în mod unilateral.

Din considerațiile acestea nu pot lua răspunsul la cunoștință.”

Ce privește cuprinsul însuși al ordinului cu acesta nu vreau să mă ocup acum. Numai atât vreau să observ, că dacă dl ministru crede, că cuprinsul ordinațiunilor nu alterează legea, atunci ar putea zice: revoc ordinațiunile din chestiune ca dispoziții ilegale luate de un ministru ilegal, deoarece însă consider, cuprinsul lor corect și practic, voi da eu astfel de ordine, ca ministru legal recunoscut; la nici un caz însă nu poate zice că: revoc unele din ordinele guvernului ilegal, pe altele însă nu. Nu pot lua răspunsul la cunoștință.

Dieta se înțelege a luat la cunoștință răspunsul domnului ministru

Din actele congresului.

Raportul general al conzistorului metropolitan din ședința plenară.

Mărit congres! Periodul din urmă 1903—1906, despre care venim a raporta mărutului congres a fost în genere un period de consolidare internă și dezvoltare normală în sinul bisericii noastre. Pentru că păzită și întărită a fost liniștea interiorul organizației noastre bisericești și școlare, în urma căreia roduri binefăcătoare s'au realizat pentru obștea noastră creștină, de interes vital și de bună îndrumare în viitor pentru secolii înaintea. Cum a fost de exemplu ridicarea marelui catedrale arhiepiscopicești în centrul mitropoliei noastre ce s'a inaugurat în 30 Aprilie v. 1906, în mijlocul însuflețirii generale a credincioșilor noștri, la a cărei săvârșire poporul nostru credincios a dat de nou dovezi neîntrecute în analele vieții religioase a popoarelor, despre simțul său adânc de jertfire și evlavie. Și e mare bucuria noastră când vedem întărindu-se și intrupându-se tot mai mult cel puțin sub aripile bisericii străbune principiul ei suprem: pe pământ pace și între oameni bunăvoire.

În raporturile externe însă ale bisericii, trebuie să amintim că mai rareori am avut parte de această pace și liniște neconturbată. Aceasta se va vedea din raportul nostru, în firul căruia vom înșira momentele mai însemnate din activitatea conzistorului metropolitan dela 1 Octombrie 1903 până în ziua de astăzi.

Dela ultima sesiune congresuală încoaci patria noastră a trecut prin unele peripeții și stări anormale, ce erau să tulbure uneori pacea și liniștea publică. Această stare de neliniște în viața publică de stat era să atingă și să tulbure și mersul în dezvoltarea normală a învățământului public și a școlilor noastre populare.

Căci cu data 11 Maiu 1904 nr. 2225 pres., am fost avizați, că dela ministerul regesc de culte și instrucțiune publică se contemplează fără conziderare la autonomia bisericii noastre, modificarea articolului de lege XXXVIII. din 1868 privitor la învățământul popular, apoi a articolului XVIII. din 1879 privitor la învățământul limbii maghiare și a articolului XXVI. din 1893 privitor la regularea salariilor învățătorilor profesionali.

Pe când eram avizați despre aceste reforme îngrijitoare, Înaltpreasfinția Sa arhiepiscopul și mitropolitul nostru a fost totodată invitat a se prezenta la o anchetă convocată de ministerul regesc de culte pe 27 Maiu 1904 pentru conzultare cu privire la deslegarea chestiunii proiectatelor reforme școlare.

În urma acestora Înaltpreasfinția Sa însoțit de Preasfinții episcopi eparhiali, s'a prezentat la ministrul de culte și instrucțiune publică, apoi la ministrul-președint unde comunicându-și îngrijirile și temerile față de noul proiect de lege vătămător autonomiei noastre bisericești și jignitor pentru școlile noastre populare, a cerut să fie luat dela ordinea zilei.

Intervenția episcopatului nostru însă a rămas fără rezultatul dorit, fiind de nou invitat Înaltpreasfinția Sa a se prezenta la ancheta din 27 Maiu 1904 spre a și expune acolo vederile sale. Urmând apoi invitării domnului ministru de culte Înaltpreasfinția Sa, cu consimțământul celorlalți domni episcopi, a luat parte la ancheta numită, în plenul căreia a pășit în numele bisericii noastre și a apărut cu înaltă demnitate interesele firești și legale ale școlilor noastre populare, rămânând să prezinte și în scris ulterior apărarea și motivarea dreptului autonom al bisericii noastre.

Obștea noastră bisericească a însoțit demersurile Înaltpreasfinției Sale cu venerațiune și omagial consimțământ, exprimându-și din toate părțile înalta sa recunoștință și mulțămire. Iar episcopatul nostru conștiu de gravitatea răspunderii s'a simțit îndemnat a decide ca să studieze fiecare conzistor eparhial noul proiect de reforme școlare și să prezinte în scris conzistorului metropolitan observările și excepțiile ce vor găsi cu cale a se face, atât din punct de vedere pedagogic-științific, cât și din punct de vedere administrativ și al dreptului public.

În urma acestora prin tractări corăspunzătoare cu conzistoriile eparhiale și cu bărbați de specialitate din sinul bisericii, Episcopatul nostru a redactat un voluminos memoriu, în care a apărut cu energie drepturile legale și firești ale bisericii și școlii noastre, față de tendințele dezastrușoare ale noului proiect de reforme școlare. Memoriul s'a înaintat domnului ministru de culte și instrucțiune publică cu data 1 August n. 1904. Răspuns însă nu i-a mai urmat până în ziua de astăzi.

Actele apartinătoare cauzii se înaintează cu raport separat.

În firul raportului nostru general din sesiunea precedentă, cu privire la limba de catehizare în școlile militare și cu privire la înmulțirea posturilor de preoți militari pentru confesiunea noastră și egală lor îndreptățire cu clerul altor confesiuni, conform concluziei congresuale Nr. 29 din 1903, comunicăm Măritului Congres, că conzistorul mitropolitan întru executarea aceluși concluz a adresat ministrului comun ces. și reg. de războiu două reprezentări, cu data 11/24 Noiembrie 1903, Nr. 420 M. și cu data 20 Iunie 1904 Nr. 169 M., prin cari și-a precizat și motivat justele postulate în privința propunerii religioși în limba bisericii în școlile de creștere militară și în privința înmulțirii statului nostru preoțesc militar.

La cea dintâi reprezentare n'a urmat încă răspuns, fiind acea chestiune în legătură cu revizuirea și edarea noului statut organic militar, ce e în lucrare. La a doua reprezentare însă a urmat rezoluția ministrului comun ces. și reg. de războiu dtd 30 Iunie 1904 Nr. 4923, prin care ni s'a pus în vedere, că pentru satisfacerea trebuințelor religioase ale elevilor și soldaților dela institutele și trupele militare cari nu aparțin bisericii rom. catolice, se va înmulți succesive numărul preoților noștri militari în proporția numărului sufletelor, dându-le organizare independentă, egală cu a preoților romano-catolici militari.

În legătură cu acestea amintim, că tot dela ministrul comun ces. și reg. de războiu ni s'a comunicat pe calea sa cu 9 Mai 1905, Nr. 1503 Pres., un referat compus în ministerul comun de războiu, prin care ni s'a făcut propunere ca să se reducă numărul sărbătorilor ortodoxe pentru armată, iar sărbătorilor ce se vor decretă pentru armată să se țină deodată cu sărbătorile rom.-catolice după calendarul Gregorian.

La această recercare metropolia noastră a adresat o declarație ministrului comun de războiu cu data 17 Iulie 1905, Nr. 121 Mitr., prin care și-a dat consimțământul ca sărbătorile bisericii noastre în armată să se țină în numărul de 17, după cum au fost decretate în anul 1851. Dar prezențiunea administrației militare, de a se observa calendarul Gregorian pentru ținerea sărbătorilor bisericii noastre respins din motive principiare în spirital concluzului congresual Nr. 67 și 86 din 1891 și în nexul raportului nostru plenar din 1903, privitor la chestiunea uni-ficării calendarului.

Conform concluzului congresual Nr. 30 din 1903, de a face nouă reprezentare către guvern pentru corecta interpretare a legii privitoare la adăusele evinovenale ale învățătorilor noștri, conzistorul mitropolitan a ținut afacerea în evidență, dar ne mai vindu-se cazuri concrete de nemulțămire, a amânât facerea reprezentării, deoarece conzistoriile episcopale au luat dispozițiile necesare din caz în caz pentru regularea afacerii, ceea ce propunem a se lua spre știre.

În afacerea înființării episcopilor noi, în anul conzistorului congresual Nr. 86 din 1903, prezentăm Măritului Congres raport special cu propunerile necesare. Asemenea despre fundatiunea Trandafil, al cărei proces s'a rezolvat în favorul bisericii noastre.

Afară de cele amintite până aci, conzistorul mitropolitan s'a ocupat cu mai multe lucrări de organizare în care privința se înaintează cu rapoarte speciale:

1. Regulamentul pentru parohii în provincia metropolitară a bisericii ortodoxe-române din Ungaria și Transilvania, revidat și redactat din nou cu specială considerare la referințele de astăzi ale parohiilor și preoților.

2. Regulamentul pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare din metropolia noastră, revăzut și întocmit în spiritul judiciarului moderne.

3. Regulament pentru examenele de calificare preoțască.

Venim în fine a ne împlini o dureauă datorință, amintind că în timpul trecut nemiloasa moarte a răpit din sinul nostru pe următorii membri binemeritați ai conzistoriului metropolitar:

Zaharie Boiu și Constantin Gurban, asesori ordinari în senatul școlar; Iuliu Dan, asesori suplenti în senatul școlar; Ilie Curescu și Atanasiu Cimponeriu, asesori suplenți în senatul episcopesc.

Măritul Congres va binevoi a lua dispoziții pentru întregirea locurilor vacante, ținând samă de concluzul congresual Nr. 125 din 1870, pct. 2 (Vezi supliment la statutul org.).

Din ședința plenară a conzistoriului metropolitar, ținută în Sibiu la 29 Septembrie 1906.

Ioan Melianu m. p.
mitropolit.

Dr. Vasile Bologa m. p.
secretar mitropolitan.

NOUȚĂȚI.

Din al treilea răspuns. În numărul trecut am dat în întregire răspunsul domnului ministru Apponyi în chestia afacerii N. Măneștii. Astăzi îi dăm tot în întregire răspunsul în chestia ordonanțelor de maghiarizare, iar din al treilea răspuns, dat în chestia ameliorării salariilor învățătoresți, pentru învățătorii de stat, dăm următoarele părți cari ne privesc. Domnul ministru a spus că: „Paralel cu aceasta (ingrijirea dată învățătorilor de stat) am început pertractări cu ministerul de finanțe în privința urcării salariilor și pentru învățătorii dela școlile cari n'au caracter de stat, (Aprobări), cu tendința, ca dacă și nu se va putea până la ultimul ban, dar totuș aproximativ, — cu înălțarea salariilor fundamentale însă negreșit, dar chiar și relativ la posibilitatea înaintării mai departe, în mod aproximativ, — să le ajut să ajungă în asemenea situație ca și învățătorii de stat, lăsând deschisă pe seama susținătorilor de școli calea de a putea ameliora ei salariile învățătoresți, fără a se reduce prin aceasta ajutorul statului”. (Aprobări). Credem că învățătorii noștri vor lua act cu bucurie despre aceste declarațiuni.

Pe altarul culturii. În favorul gimnaziului din Brad a dăruit acum de curând dl Dr. Amos Frâncu adv. în Cluj suma de 2000 cor. pentru sine, tatăl său și mama sa, apoi adv. Dr. Aurel Grozga din Buteni 100 cor., loc. Silviu Cutean din Viena 50 cor. etc. Frumos exemplu de însuflețire a dat tânărul Aron Munteanu din Dobra cinstind 10 cor. și scriind: „Limba este viața unui popor. Cum își pierde limba, îi pierde și el. Limba îi în ziua de azi comoara cea mai neprețuită, odorul cel mai scump al unui neam de oameni.” Tot asemenea serg. P. Degan, care din sărăcia sa a jertfit 3 cor. scriind: „Fraților să dăm dovezi la lume că am auzit și înțeles glasul de chemare al apostolilor.” S'au mai dăruit și sume mai mici cari se continuă și cari se primesc cu drag de acel templu al culturii române.

† Generalul Grigorie Cantilli, unul din eroii războiului român-ruso-turc a răposat în Bacău în vârstă de 68 ani.

Numire. Din Cernăuți se vestește că Maiestatea Sa a numit pe docentul dela universitatea din Viena, dl Dr. Sextil Pușcariu, profesor extraordinar de limba și literatura română la universitatea din Cernăuți.

Nou liceu românesc se va înființa în Câmpulung (Bucovina) din partea guvernului austriac. Bucovinenii cer să fie curat românesc.

Satul „Ștefan cel mare” înființat de abia un an și mai bine lângă satul Saligni în Dobrogea a fost inaugurat cu festivitate în 18 Octombrie n. Satul e compus din veterani războiului din 1877—78 și e construit de administrația domeniilor statului Dobrogea.

Mandat nimic. Mandatul lui Kiszely ales cu majoritate de un vot în cercul Párdány a fost nimic din vina prezidențului alegerii care a fost pedepsit la 3000 cor. E primul caz când prezidențul este pedepsit.

Bănci noi s'au înființat în timpul din urmă în Murăș Ludoș filiala „Economicului” din Cluj, în Sanislău „Arina”, în Baia-mare „Aurora”.

Procesul de presă al „Revista Bistriței”, pentru politicizare fără cauză s'a sfârșit cu achitare. Procurorul a înaintat însă recurs.

Logodiți. Ioan Părău, bădăstru croitor și dșora Constanța Buzdughină, ambii membri ai corului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, răscumpără anunțurile de logodnă cu 2 cor. dăruite „Fondului Victor și Eugenia Tordășianu. pentru înzestrarea fetelor sărace.”

Societatea geografică română, fondată la 15 Iunie 1875, recunoscută de instituție de utilitate publică prin legea din 20 Februarie 1897, decorată cu medalia de aur la expoziția universală din Paris, 1900, ține Sămbăta, 14 Octombrie 1906, la 9 ore seara în sala cea mare a Palatului Ateneului din București, ședință solemnă cu prilejul jubileului de 40 ani de domnie a Maiestății Sale. Ședința va fi prezidată de Maiestatea Sa Regele Carol, fiind de față și Alteța Sa Regală Principele moștenitor de tron. Programa Căvântărilor: 1. D-l Grig. Tocilescu: Istoricul activității pe tărâmul geografic al țării, sub întreaga Domnie a M. S. Regelui Carol I. 2. D-l Sabba Ștefănescu: Terenul Bucureștilor din punctul de vedere geologic.

La fondul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Din prilejul expoziției de vite. aranjate de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu”, în comuna Săsciori, s'au făcut următoarele daruri: la fondul de 20 bani au dăruit: Ioan Moga anteprenor (Căpâlna) cor. 140; Ioan Florian, notar (Laz), Zevedeu Mureșan paroh (Sebeșul săs.) ambii câte 1 cor.; Avram Acilenescu, notar și fiul său Pompiliu, cler. abs. (Galeș), ambii 1 cor.; Ioan Popa, cler. abs. (Săliște), Panfilie Daniil (Sebeșul săs.), ambii câte 50 fileri; Vasile Sdrenghea, inv. (Petrifalău), Borși Kálmán, ospăt. (Săsciori), Ioan Mihai, par. (Laz), Gheorghe Tetar, compt. (Sebeșul săs.), fiecare câte 40 fil.; Eliseu Colhon, ec. (Laz), 30 fil.; Gheorghe Albu, inv., Ambrosiu Tătar, inv., (Sebeșul săs.), Octavian Berghezan, not. și Ioan Alisie primar (Loman), Ioan Păcală, inv. (Căpâlna), Ioan Ghișă, par. (Răchita), Alexandru Duvlea, inv., Vasile Duvlea, primar (Sebeșul), Teodor Murgău, inv., dna Otilia Murgău n. Mihai (Cacova), Augustin Dura, inv., dna Elisaveta Dura, Titu Morar, cand. de preot, Ioan Bendorfean cand. de not., Iacob Bogdan, primar, Gheorghe Morariu, cassar com., Vasile Pop (Chir), toți din Săsciori fiecare câte 20 fileri; Ioan Halalai, notar soția sa Lucreția și copiii lor Marița, Lucreția, Ionel, Valer, Cornelia, Livia și „X” (Săsciori) toți 2 cor.; Ioan Chirca, v. prez. Reun. agr., Dr. Petru Șpan, membru în comitet, ambii câte 20 fileri; Gheorghe Șeulean, not. (Pianul rom.) și Vic. Tordășianu, secretarul Reun. rom. agr., ambii câte 10 fileri.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace” au dăruit: Ilie Moga, paroh (Săsciori), Nicolae Hința, par. (Sebeșul), Ioan Moga, anteprenor, Ioan I. Ioan Moga, propr. (Căpâlna) Eliseu Colhon ec. (Laz), fiecare câte 1 cor.; Nicolae Răchitan, comerciant (Săsciori) 50 fileri și Octavian Berghezan, not. (Loman) 40 fileri.

„Revista Economică” organul băncilor române a trecut sub direcția dlui Ioan I. Lăpădatu, secretariului băncii „Ardeleana” din Orăștie (Sászváros).

Falsificatori de bani. Banda de falsificatori de bani din jurul Clujului, care a fost descoperită astă primăvară și al cărei cap a fost propr. A. Pásztohy a fost judecată în zilele trecute de tribunalul din Cluj. Pásztohy a fost pedepsit cu trei ani temniță. Alți cinci dela două luni până la doi ani. Cinci au fost achitați.

Al 97-lea! Cassariatul Reuniunii române de înmormântare din Sibiu a solvit ajutorul statutar după membrul răposat Catarina Cozac n. Horváth.

Acesta este al 97-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Timbre noi. În urma apariției timbrelor frumoase și bogat executate ale României s'a ambiționat o parte a societății maghiare și acum se face agitație în presa din țara noastră pentru schimbarea timbrelor actuale după exemplul României, ceea ce se va și întâmpla.

O zi în Rusia. Ori ce ordine și disciplină a pierit în Rusia, legea nu mai are nici o putere, anarhia e stăpână absolută. Ca un exemplu al stărilor sdruncinate din Rusia aduce o foaie din Petersburg întâmplările din ziua de 15 Octombrie luate după datele oficiale. În Biserica și în Kertsch au intrat tâlharii în rival și le-au jefuit. Paguba e 500 ruble. În Pas-cov au fost omorâți patru oameni și jăfuit un birt. În Varșovia au fost împușcați din ascunziș doi detectivi, în Pimșcau furat din Casa comunală 1900 ruble, hoții au tăiat legătura telefonică, în Atkarsk au furat țărani 80 buți cu rachiu, în Pric-cov au omorât doi studenți pe un proprietar, în Jecaterinoslav au atacat bandiții pe un director de ferestrău pe când plătiă lucrătorii și i-au furat 517 ruble, în Ielisabet au furat poliștii 1200 ruble, în Derbent au fost omorâți trei ovrei, au mai fost ucși 15 bărbați și femei în 8 orașe. Câte nu vor fi însă pe cari nu le știu datele oficiale.

Încunoștințare. Oficiul vicecomitelui aduce la cunoștință publică că în 9 și 10 Novembre st. n. va ține ședință în cancelaria protonotariului respectiv comisiei pentru rectificarea listei membrilor ca dare mai multă ai comisiilor legislative pe 1907. Extrasele pentru rectificarea vor fi expuse din 1 până 8 Nov. n. în cancelaria protonotariului comitatens, în care timp se pot face observările verbal sau în scris. Lista stabilită se va expune tot acolo în 13 Nov. pe 15 zile în care timp se pot face apelate la prezidențial comisiei de rectificare.

Copil monstru. Ni-se sorie, că soția lui Radone Mihail Toflea năe. Ana Muntean din Poicuța-Voini, filie la parohia Ruda, protop. Hunedoara, Duminecă noaptea în 8/21 Octombrie, a născut un băiat fără mâni și fără picioare, care însă până astăzi trăiește în cea mai perfectă sănătate. Pruncul e vizitat de toți oamenii din comunele din jur, ca o adevărată minune. Autoritățile publice au dat ordin să fie bine îngrijit.

Șabul bolnav. Din Teheran (Perzia) vine știrea că șahul e bolnav greu și în tot momentul i-se așteaptă moartea. E teama mare că de va muri acum partidul revoluționar va răscoli întreagă țara și se va produce mare tulburare.

Grünfeld, un medic din Stropko, a stat în zilele acestea înaintea judecătoriei, pentru că falsificase multe poziții din matriculele comunei jidovești de acolo inducând feciori cu nume de fete, pe alții făcându-i morți pentru ca să-i scape de milite. Pentru aceasta încașă sume grase dela părinții copiilor. Faptul a fost descoperit și medicul avea să fie aspru pedepsit. Miercuri d. a. pe când stăla judecată i-s'a făcut rău. Până Joi dimineața a murit. Se crede că el și-a făcut moartea. Procesul s'a continuat însă fiind și alții vinovați și preste 90 martori.

Teatru.

Eri seara a fost deschisă sesiunea teatrală germană în teatrul crășenescu din Sibiu. A fost jucată drama în cinci acte „Die Brüder von St. Bernhard”, de Anton Ohorn, cu succes strălucit. Societatea dlui Bauer dispune de unele puteri dramatice foarte bune. Teatrul a fost plin, și publicul a aplaudat și a chemat la rampă de mai multe ori pe cei cu roluri principiale. Astăzi se dă opera „Bettelstudent”, iar mâine, Joi, „Scherlock Holmes”. Reprezentația se începe totdeauna precis la orele 7.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delăturează tusa, flegma, asudarea noaptea.

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: împachetare originală „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveția).

„Roche”

Se capătă prescriindu-se de medici în farmacia à 4 cor. sticlă.

Cărți și reviste.

Am primit la redacție: Din bibliotecă despărțământului Cluj al „Asociațiunii” Nrul 4. *Intâial ajutor la nenorociri* de Silviu Brânzeu, Nrul 5. *Cultivați pomi* de Vas. Ranta-Buțescu, Nrul 6. *Cum trebuie să lucrăm pământul* de Aurel Poruțiu, și Nrul 7. *Gheorghe Barițiu*, de E. Zeflean. Prețul fiecărei broșure e 20 fileri.

Domnul *Emanuil Suci* învățător în Măgărei, a scos din tipar următoarele cărți: *„Țiganul la cătane”* comedie într'un act. *„Țiganul în căruță”*, dialog și *„Seara pe uliță”*, sau dragoste copilărească, comedie într'un act. Toate trei la o altă costă 50 fileri. Se capătă și la librăria arhiepiscopalească.

Albina, revistă pop. Nr. 2 a apărut cu următorii cuprins: N. Rădulescu-Niger, Carol I pe câmpiile Bulgariei. — I. Kalinderu, Cuvântare la Congresul de arte industriale. — P. S. Pimen, Circulară către preoți. P. Gârboviceanu, Cântarea sau muzica — R., Convorbirile bunicului. — Pavilionul Domeniului Coroanii. — Gh. Manolescu, Pregătirea locului pentru sămănatul cartofului. Cronică, informații, sfaturi etc., mai multe ilustrații. Costă la an 8 lei.

Candela, Nr. 10. Continuă studiile dlor D. Tarnavski (Geneza) și Dr. Voitușchi (Istoria moralei creștine), are apoi o parte bogată în limba rutenă.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Subscrișul în numele comitetului parohial, vin a Vă mulțami fiilor îndepărtați, pentru stăruința cea mare care ați arătat-o întru adunarea banilor trebuincioși la zidirea bisericii din comuna noastră Cioara.

Mă bucur din inimă văzând, că cu vintele și învățăturile părintești ce vi-leam adresat la plecarea Voastră, le-ați păstrat în inimă și toate cererile noastre cătră Voi au fost împlinite cu dragoste creștinească. În timp de 2 ani de când am venit în comuna Cioara ca păstor sufletesc prin ajutorul vostru am cumpărat cărți bisericești în preț de 196 cor., afară de Apostolul cumpărat de harnicul învățător din loc, Galacteon Bica, cu prețul de 10 cor., care carte numărând-o împreună cu cele 12 Minee, Triodul, și încă un apostol și un policandru în preț de 30 cor., toate dăruite de creștini noștri americani, se ridică suma la 236 coroane.

Pe lângă acestea subscrișul am mai trimis credincioșilor noștri 6 colecte, dintre cari până acum am primit două, una cu 543 cor. 50 fil. colectant Ilie German, alta cu 435 cor. colectant Ion I. Trifon Oltean calfă cojocar și Ion Avramnică toți trei din Cioara. Așa că aproape întregă cărămida (200.000) trebuincioasă la zidirea bisericii noi, s'a făcut și ars pe bani din aceste 2 colecte, fără a mai colecta și dela credincioși aflători în comună, cari au dat numai lucrul trebuincios cu aducerea nășpului, lemnele și ridicarea cărămizii, dăruindu-se local întreg de cărămidă trebuincioasă de cătră preotul locului. S'a putut păstra deci întreg capitalul de aproape 6000 cor. adunat în decurs de 2 ani pentru zidirea bisericii.

Mulțămindu-vă cu deosebire vouă, colecțanților și tuturor binefăcătorilor, promit că voi înălța la altariul Domnului rugăciuni ferbinți, ca Dzeu atotputernicul să vă binecuvinte tot pasul vostru, ca totdeauna să puteți câștiga cele de folos sufletului și trupului vostru și în bărbătuindu-vă și mai departe la fapte bune și creștinești, să vă puteți întoarce acasă la familiile voastre — în vechiul nost pământ, cu pace și sănătate, plini de bunătățile cerești și pământești.

Cumpărătorii cărților bisericești sunt: Nicolae Jibotean, Simion Jibotean, Trifon Oltean, Ion Maierescu, Ion Avramnică, Gheorghe Chirilă, toți din Cioara, fiecare câte 20 cor., Nicolae Pinter, din Vinerea 10 cor., Gheorghe Băluț, din Cugir 10 cor., Nicolae Cugorean, din Vinerea 7 cor., Ion Căzan, din Lancrăm 5 cor., Gheorghe Mărginean, din Cugir 5 cor., Pavel Neagu, din Pianul sup. 5 cor. Petru Evi, din Cioara 10 cor., Ion Avramnică și Petru Evi au cumpărat un policandru, în valoare de 30 cor. Ilie Brație, din Cut, Triodul

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

în valoare de 28 cor. Galacteon Bica, inv. Cioara, un apostol pentru școală 10 cor.

Pe minee s'a tipărit numele donatorilor împreună cu suma dăruită și cu următoarele cuvinte: Simțim, că suntem departe de vechiul nost pământ. de locul nașterii și de iubita noastră familie, pe care o iubim și o dorim din inima noastră.

Din truda și osteneala noastră cinstim la sfânta biserică gr. or. din Cioara această sfântă carte.

— „Mineul” în 12 tomuri.

Rămâne ca după primirea listelor celorlalte trimise se fac exactă dare de samă specială, amintind pe toți donatorii sfintei noastre biserici.

Cioara, la 6 Octomvrie 1906.

Constantin Oancea
preot român ort.

Simțindu-se lipsă arzândă la biserică noastră gr. or. rom. din comuna Cebea, protopresbiteratul Zarandului, de un policandru corăspunzător edificiului bisericii, după ce averea materială a aceleia s'a terminat prin edificarea ei, cu bucurie constat, că poporul nostru a ascultat glasul păstorilor săi sufletesti și a urmat exemplul lor contribuind după cum se vede mai jos la procurarea aceluia, așa că Duminecă în 1/14 Octomvrie a. c. am sfințit în fața unui număr însemnat de credincioși un Policandru cu 72 lumini din material masiv în valoare de 382 coroane. Atât mărimea cât și forma aceluia da bisericii o față impunătoare. — La suma de sus au contribuit următorii:

Iosif Tisu, paroh 100 (una sută) coroane, Ioan Jurca, paroh 100 coroane, Ioan Stanciu, negustor Brad 100 (una sută) coroane, Pap Karoly, notar 10 cor., Elisaveta Marc, econ., Opișă Ioan, ambii câte 20 coroane, Elena Tis, econ., toți din Cebea, Ioan Andreiu, paroh Căraciu, Petru Rusu inv. Cebea, cunună eternă pentru răposata sa soție, fiecare câte 10 coroane, Ioan A. Barna, inv. Luncoi-Podele 8 cor., Petru Tisu lui Ioan, econ., Lăzăruț Avram, econ., fiecare câte 5 cor., ambii din Cebea, Golcea Toder, Tis Ioan a Popi, Opișă Petru a Ienului, Dragose Ioan a Iancului și Stana Mihalecă economii Ievuța Petru, epitrop toți din Cebea, Marta Barna din Vaca, fiecare câte 4 cor., Romul Jurca, inv. Cebea, Zeriu Nicolae, Ioan Tis lui Nicolae, Petru Indriu lui Ioan, câte 3 cor., Zeriu Nicolae lui Toder, Dragose Lazar, primar, Jude Mihailă, Zeriu Toder a Truțului, Zeriu Petru a Oniți, Elisaveta și Șeruța Eviuța, Perian Malice, Ruzalia Clej, Serb Avram, Crișca Andreiu, Simon Pavel Șeruța Tis, Trina Indriu, Stana Ioan lui George și Opișă Avram economii din Cebea, câte 2 coroane, Pavel Mioc, vice-notar Cebea, Ioan Boloț, ped. abs. Cebea, Raveca Trifan, Bara Ana și Ioan Zeriu lui Nicolae, Cebea câte 1 coroață. Suma totală 382 coroane.

Tot cu această ocaziune s'a sfințit un rând de ornate bisericești donate Sfintei biserici de dl Romul Coțoiu și Augustin Balaș, ambii negustori în Baia de Criș.

În cuvântarea ținută cu ocaziunea sfințirii celor sus amintite s'a accentuat necesitatea bisericii, îndemnând pe credincioși la cercetarea cât mai regulată a aceleia, la îngrijirea de dansa și prevederea ei cu obiectele, cărțile și odoraile de lipsă, arătând, că faptele de natura aceasta sunt tot atâtea dovezi despre credința lor nesurâmutată.

Mulțămind și pe această oale marimoșilor contribuționi rog pe Dzeu să le răsplătească jertfa adusă de altariul Dlui cu bogatul său dar.

Cebea, la 6 Octomvrie 1906.

Iosif Tisu
paroh.

UN REMEDIU

care numai în trecere excită e tot așa de nefolositor, ca și bicuitalul unui cal obosit. E cu totul altceva dacă folosim un remediu cum e „Emulsion”-ul lui Scott, care constă din cel mai bun oleu de pește amestecat cu var și matron-hypophosphit și care înviorază în dată întreg corpul și-l întărește așa că în timp scurt devine omul sănătos și robust. Ca mijloc de întărire pentru copiii debili sau reconvalescenți, numai „Emulsion”-ul lui Scott se poate întrebuința. „Scott” are o putere vindecătoare neasemănat mai mare ca oleul simplu de pește.

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimțându-se 75 fileri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimite sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke”
BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2,50.
Se capătă în toate farmaciile.

Ad Nr. pp. 930—1906

[260] 1—3

Concurs

Devenind vacantă parohia de clasa a II a Sebeșul-mare, prin aceasta — în senzul veneratului ordin eozistorial din 8 August a. c. Nr. 7481 Bis. — se escrie concurs pentru întregirea ei, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele statorite de comitetul parohial și fasonate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Doritorii de a concura la acest post, au a-și așterne subscrișului suplicile de concurs, instruite în senzul normelor în vigoare, și a se prezentă în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, pentru a cântă, respective a celebra și cuvântă.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 30 Septemvrie 1906.

Tulliu Roșescu
protopresbiter.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de viță nobilitată
de pe Târnave

Propr: Fr. Caspari, Mediaș 44, (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușterilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procura cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru vin de masă, desert etc. — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis și franco. [253] 4—40

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1-50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Nu numai cetit

dar și probat trebuie săpunul din lapte de crin — Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o culoare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiu la farmacia „la urs” (piața mică), farmacia E. Rummel, str. turnului, C. Müller, piața mare, drogeria Carl Morscher, str. cispădiei, I. B. Misselbacher sen., piața mare, G. Meltzer str. cispădiei și gusteriții, piațamică prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cispădiei), 83 28—52 Carol Arz (str. cispădiei), cum și în Sibiu la farmacistul W. Lingner, I. B. Misselbacher.

Pentru domni preoți!

Dela Librăria arhiepiscopalească se poate procura

CONDICA

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.”

Conține 200 fol.

Prețul 6-60 cor., + porto postal 80 fil.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie Cor. 3—
Treptele formale ale învățământului (Ed.ția a doua) „ 1-60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II. „ 2—
Carte de cetire a II-a „ 5—
Noul Abedar „ 40
Călauza noului Abedar „ 20
Dr. Daniil P. Barcianu. Vițta și activitatea lui „ 50
Se pot procura de la

Librăria arhiepiscopalească.

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric

de

Vasilie Mangra

Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Prețul 2 coroane plus porto postal 20 fileri

Se poate procura dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiu — Nagyszeben.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, sg.rciuni de inimă, asma, auzul greu, sg.rciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răcedă la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se rețrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja înfăințata crucea mele electro-magnetică o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție forțe slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.